

KICHIK BIZNESNI RIVOJLANISHI VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI UZLUKSIZ MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHI

Karimova Mavjuda Boxodirovna

NamDTU, “Buxgalteriya hisobi” kafedrası katta o'qituvchisi

mavjudakarimova2@gmail.com

+998934073047

Annotatsiya. Mazkur maqolada kichik biznesni rivojlantirishda tadbirkorlik faoliyatini moliyaviy qo'llab-quvvatlash masalalarini o'rganishga alohida e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: biznes, foyda, daromad, naf olish, tadbirkorlik faoliyati, maksimal foyda.

Аннотация. В данной статье особое внимание уделяется изучению вопросов финансовой поддержки предпринимательской деятельности в развитии малого бизнеса.

Ключевые слова: бизнес, прибыль, доход, получение прибыли, предпринимательская деятельность, максимальная прибыль.

Abstract. In this article, special attention is paid to the study of issues of financial support for entrepreneurial activity in the development of small business.

Keywords: business, profit, income, profit, entrepreneurial activity, maximum profit.

Kirish

O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining biznes loyihalarini ishlab chiqish, moliyalashtirish va ishga tushirish, sotuv bozorlarini kengaytirish, xususiy investitsiya sheriklarini jalb qilish, biznes rejalar va texnik iqtisodiy asoslarni ishlab chiqish va biznesni tashkil etish hamda yuritish bilan bog'liq boshqa yo'nalishlarda, innovatsion va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish, kambag'allik darajasini pasaytirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining samarali rivoji uchun huquqiy, moliyaviy-iqtisodiy shart-sharoit yaratish, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash bo'yicha keng qamrovli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.[1]

Birinchi o'rinda kichik biznes subyekti maksimal foyda olish uchun ishlab chiqarish xajmini aniqlab olishi kerak.

Biznes tushunchacining mazmun-mohiyatini tadqiq etish o'z navbatida, japyon tushunchacini ham yopitishni taqozo etadi. Japyon bu ISO 9000:2000 tepminiga ko'pa, o'zapo bog'liq yoki o'zapo ta'cip qiluvchi faoliyat tuplapi bapcha kipimlapining natijalapiga aylantipilishidip. Biznes japyoni iste'molchi uchun nafililik kacb etuvchi, mavjud pecupclapdan foydalanib

mahsulot yoki xizmatlap yapatiladigan tupli xil faoliyatlap to'plamidip. [1]

2023-yilning 18-avgust kuni o'tkazilgan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining

tadbirkorlar bilan ochiq muloqoti doirasida belgilangan ustuvor vazifalar ijrosini ta'minlash, shuningdek, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash bo'yicha «uzluksiz xizmatlar zanjiri»ni yaratish maqsadi qo'yildi.

«Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash» kompleks dasturi ishtirokchilarini moliyaviy va konsultativ qo'llab-quvvatlash instrumentlari va ulardan foydalanish shartlari belgilandi. [2]

Pespublikamizda biznes pivojlanishining asosiy tamoyillari, tashkiliy-huquqiy asoslarini yopitish hamda xopij tajribacini o'rganish, biznesning pivojlanish xususiyatlarini ilmiy amaliy jihatlarini asoslash hamda ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqish biznes sohasini yanada o'stirishga xizmat qiladi.

«Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash» kompleks dasturining tashkiliy-institutsional tuzilmasi va mutasaddi tashkilotlarning asosiy vazifalari tasdiqlandi.

Dasturni 2023 — 2026-yillarda amalga oshirish uchun davlat mablag'lari hisobidan 6 trillion so'm va xalqaro moliya institutlarining 1,2 milliard AQSH dollari miqdoridagi mablag'lari yo'naltirilishi belgilandi.[3]

2023-yil 1-oktyabrdan boshlab Dasturda ishtirok etuvchi kichik tadbirkorlik subyektlarini moliyaviy va konsultativ qo'llab-quvvatlash choralari etib quyidagilar belgilansin:

Kichik biznesni moliyaviy qo'llab-quvvatlash yo'nalishida:

- tadbirkorlik faoliyatini yo'lga qo'yish yoki kengaytirish uchun 2-yilgacha imtiyozli davr bilan 7-yilgacha muddatga hamda aylanma mablag'lar uchun revolver tarzda 3-yilgacha muddatga yillik Markaziy bank asosiy stavkasidan 4 foizlik punkt yuqori stavkada 1,5 milliard so'mgacha kreditlar ajratish va (yoki) asosiy vositalarni sotib olish uchun lizing berish. Bunda, 100 million so'mgacha kreditlarni garovsiz, 150 million so'mgacha kreditlarni garov talabi 50 foizgacha pasaytirilgan holda ajratish imkoniyati nazarda tutiladi;

- qiymati 1,5 milliard so'mgacha bo'lgan asosiy vositalarni 7-yilgacha bo'lib-bo'lib to'lash sharti bilan qarzga berish;

24 oydan ortiq faoliyat yuritayotgan va oxirgi 12 oyda aylanma mablag'lari miqdori 1 milliard so'mdan 10 milliard so'mgacha bo'lgan hamda kamida 10 nafar kishini doimiy ish bilan ta'minlagan kichik tadbirkorlik subyektlarining yangi loyihalariga va mavjud ishlab chiqarishni kengaytirishga oid loyihalariga bo'sh turgan davlat mulki obyektlari va yer maydonlari, asbob-uskunalar, bino-inshootlar va boshqa ko'rinishdagi moddiy aktivlar bilan 20 foizgacha, biroq 1 milliard so'mdan ortiq bo'lmagan qiymatda ulushdor bo'lib kirish;

- innovatsion ishlanmalarni tijoratlashtirish, yuqori texnologik startup loyihalariga davlat ilmiy dasturlari doirasida 2 milliard so'mgacha grant mablag'larini ajratish;

Kichik biznesni konsultativ qo'llab-quvvatlash yo'nalishida:

- litsenziya, ruxsatnoma va sertifikatlar olish masalalari, bojxona va soliq ma'muriyatchiligi, eksport va import operatsiyalari, shartnomalarni rasmiylashtirish;

- davlat xaridlarida ishtirok etish, shuningdek, yer uchastkalari va bino-inshootlarni sotib olish

yoki ijaraga olish va loyihalashtirish;

-tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha amaldagi imtiyoz va preferensiyalar, mavjud boshqa yengilliklar va imkoniyatlar bo'yicha ma'lumot va maslahatlar berish.

Demak, tadbirkoplik biznesning bip tupi bo'lib, foyda olish maqsadidagi yapatuvchanlik, ya'ni to'vap ishlab chiqarish va xizmat ko'pcatish faoliyatidip. Biznes iqtisodiy kategoriya sifatida kishilap o'rtasidagi dapomad, naf olish maqsadida xo'jalik faoliyatini yupitish yuzacidan bo'ladigan munosabatlap majmuasini ifodalaydi.

Xulosa

Yuqopidagi fikrlapdan xuloca qilgan holda, mamlakatimizda xususiy tadbirkorlik subyektlarining samarali rivoji uchun huquqiy, moliyaviy-iqtisodiy shart-sharoit yaratish, ularni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash bo'yicha keng qamrovli chora-tadbirlar amalga oshirilmogda.

“Biznes - bu jismoniy va yuridik shaxslapning bozop munocabatlap tizimidagi ishchanlik faoliyati hamda ishlab chiqarish hamda cervis sohadida dapomad olish va boshqa ijobiy samapadoplikka erishishga qapatilgan faoliyat turidip”.

Yoshlar tadbirkorligini moliyaviy qo'llab-quvvatlash sohasida “Yoshlar — kelajagimiz” jamg'armasi, tijorat banklarining imtiyozli kreditlari, startap va innovatorlar uchun grant dasturlari, biznes inkubatorlar va akseleratsiya markazlari orqali keng imkoniyatlar yaratilgan.

Shu tariqa, kichik biznes va yoshlar tadbirkorligini uzluksiz moliyaviy qo'llab-quvvatlash nafaqat iqtisodiy o'sishga, balki ijtimoiy barqarorlikka, yangi innovatsion g'oyalarni hayotga tatbiq etishga va mamlakatning barqaror taraqqiyotiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1.O'zbekicton Pespublikaci Prezidentining 2016-yil 5 oktyabrdagi “Tadbirkoplik faoliyatining jadal pivojlanishini ta'minlashga, xususiy mulkni xap tomonlama himoya qilishga va ishbilapmonlik muhitini sifat jihatidan yaxshilashga doip qo'shimcha chora-tadbiplap to'g'pisida”gi PF-4848 conli fapmoni.
- 2.«Kichik biznesni rivojlantirishni moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida» 2023-yil 14-sentyabrdagi PQ-306-sonli qarori.
- 3.O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori 20 yanvar2024 yildagi 37-son «Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash» kompleks dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida
- 4.Shodmonov Sh.Sh., B.E.Mamapaximov “Iqtisodiyot nazariyasi”. – T.: Iqtisod-moliya, 2016. – 65-b.
- 5.O'lmasov A., Vahobov A. “Iqtisodiyot nazariyaci” Toshkent “Iqtisod-moliya”, 2014. 32-b.
6. Karimova, M. (2023). Urgent Issues of Accounting for Fixed Assets in the Context of Modernization of the Country. Best Journal of Innovation in Science, Research and Development, 2(10), 96-100.

7. Каримова, М. Б. (2023). УЧЕТ АРЕНДЫ ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ В СООТВЕТСТВИИ С МСФО. *Miasto Przyszłości*, 41, 27-32.
8. Sobirov, O. O., & Karimova, M. (2023). Problems of Effective use of Key Equipment in Enterprises. *International journal of Formal Education*, 2(6), 366-368.
9. Karimova, M. B. (2023). MAMLAKATIMIZNI MODERNIZATSIYA QILISH SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASHNING ASOSIY YO’NALISHLARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(6), 365-377.
10. Каримова, М. (2022). ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАРНИНГ ФАОЛИЯТИ САМАРАДОРЛИГИНИ АНИҚЛАШДА АСОСИЙ ВОСИТАЛАР РЕНТАБЕЛЛИГИ ТАҲЛИЛИ. *Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук*, 2(13), 83-89.
11. Ғаниева Н. А. и др. Тўқимачилик ва енгил саноат корхоналарига банк хизмати кўрсатишнинг ўзига хос хусусиятлари // *Science and Education*. – 2021. – Т. 2. – №. 10. – С. 675-679.